

Tuông Sébastien Tu ao

I . Tuông Sébastien Tu ao. 1925.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

- La réutilisation non commerciale de ces contenus ou dans le cadre d'une publication académique ou scientifique est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source des contenus telle que précisée ci-après : « Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France » ou « Source gallica.bnf.fr / BnF ».

- La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service ou toute autre réutilisation des contenus générant directement des revenus : publication vendue (à l'exception des ouvrages académiques ou scientifiques), une exposition, une production audiovisuelle, un service ou un produit payant, un support à vocation promotionnelle etc.

[CLIQUER ICI POUR ACCÉDER AUX TARIFS ET À LA LICENCE](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

- des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

- des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter utilisation.commerciale@bnf.fr.

8^e
INDO-CHINOIS

383

irage - 1000 exemplaires

Imprimeur Gabriel Long

TUÔNG

SÉBASTIEN

 TỪ ĐẠO

SAIGON - TANDINH

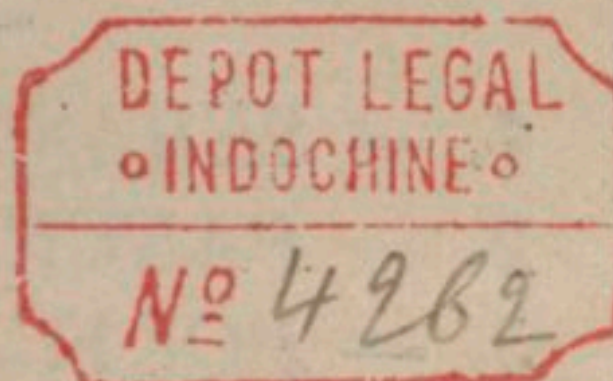
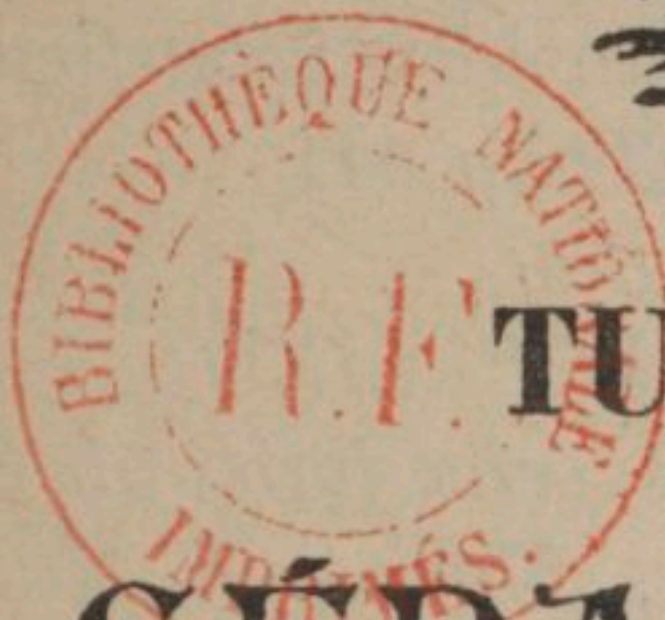
IMPRIMERIE DE LA MISSION

289, rue Paul Blanchy, 289

1925

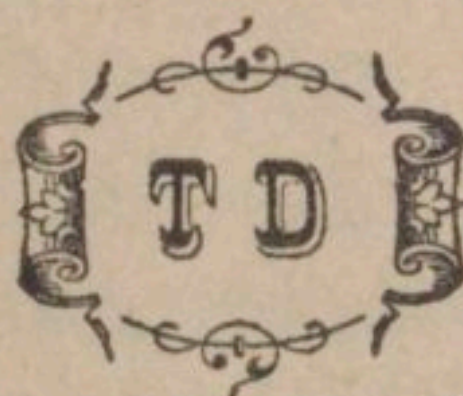
Nom d'auteur..... II

Titre de l'ouvrage *Quang Sébastien, t² à*
(Sébastien, un martyr, théâtre)

R.F. TƯỜNG
SÉBASTIEN

— TỬ ĐẠO —

SAIGON — TANDINH
IMPRIMERIE DE LA MISSION
289, rue Paul Blanchy, 289

1925

NHỮNG VAI TUỒNG.

1. — SÉBASTIEN
 2. — PANCRAÏCE (bạn hữu Sébastien)
 3. — POLYCARPE (Thầy cả)
 4. — Hai người bôn đạo
 5. — MARCÔ và MARCELLINÔ
 6. — TRANQUILINÔ (cha hai anh em)
 7. — Hai đứa con của Marc. và Marcell.
 8. — Bốn người tù
 9. — NICOSTRATE (quan án sát)
 10. — ZOË (vợ Nicostrate)
 11. — CLAUDIUS (đội đê lao)
 12. — CHRÔMATIÔ (quan trấn)
 13. — TIBURTIÔ (con quan trấn)
 14. — Hai đầy tớ quan trấn
 15. — TORQUATÔ (chầu nhưng)
 16. — FULVIÔ (đứa cáo Sébastien)
 17. — CORVINÔ (bạn hữu của Fulviô)
 18. — COLPORNIO (quân tử dốt)
 19. — Ông già bán quán
 20. — DIÔCLÉTIANÔ (hoàng đế)
 21. — Hai quan hầu
 22. — Linh hoàng đế
 23. — HYPHASE (tướng xạ cung)
 24. — Hai tên lính mồi
 25. — Một Thiên Thần
-

TUÔNG SÉBASTIEN TỬ ĐẠO.

THỨ *thứ* I. (1er ACTE)

Dọn trước một cái nhà cho sẵn. — Trước nhà treo bức vẽ trường đấu vật (*Amphithéâtre*). — Trước cái bức trường đấu vật, thì treo bức vẽ Bài phương Titus (*Arc de triomphe de Titus*).

TUÔNG *thứ* I. (1ère Scène)

Hai bạn hữu : **Sébastien** và **Panrace**.

Mở màn, thấy *Sébastien* đứng trước, hay là dạo qua dạo lại trước Bài phương Titus.

Sébastien (*Nói một mình*)

Lạy Chúa, xưa Chúa đã phán cùng Tông đồ cả Phêrô rằng : « Mây là đá, và Tao sẽ lập Hội Thánh Tao trên đá này, mà các phép địa ngục chẳng sẽ làm chi nổi. » Nay dấu Hội thánh Chúa đang phải bắt bớ dữ dần trong thành Rôma này, thì tôi tớ Chúa chẳng ngã lòng, một tin vững vàng : Trời đất qua mà lời Chúa chẳng hề sai chạy, và trông cây chẳng khỏi bao lâu nữa, Hội

thánh Chúa sẽặng khởi hoàn cùng bình yên
thanh tri chẳng sai.

Panrace (*Bước ra*)

Chào anh Sébastianô.

Sébastien (*Day lại*) .

Uả, em Pancratiô, sớm mai anh có cho kẻ đem
thư mời em qua nhà mà bàn tính một việc. Anh
cũng có cho mời cha Polycarpô và một ít người
trong bốn đạo nữa, mà cũng chưa thấy đến; hồi
sớm mai, em mắc đi đâu khỏi nên không đặng
thư hay sao mà bây giờ mới tới.

Panrace

Thưa anh, em ở nhà hoài, chớ có đi đâu, mà
đều sao mấy ngày rày trong lòng em áy náy
không yên, (để rồi đây em tỏ thiệt cho anh nghe
đặng xin anh liệu giùm). Từ hồi sớm mai tới
giờ, hai mẹ con em những bàn tới tính lui mà
chưa xong vạc nào, nên trễ ra vậy, xin anh miễn
chấp. Còn anh, sao coi tuồng như anh bối rối
chuyện chi, xin anh đừng giấu với em.

Sébastien

Không việc chi rủi ro đâu mà em sợ. Sớm mới
giờ ở nhà bức bối quá, chiều thấy tốt trời, ra đây
hứng gió và trông chừng em luôn thể. Mà mỗi
khi anh bước chơn ra tới đây, thì lòng nó bất
động; nghĩ lại thật Chúa thương con nhà có đạo
quá bội. (*tay chỉ Bài phuong*) Kìa Bài phuong
này, Chúa đã xui khiến hoàng đế Titô dựng đây,

nên bia tạc muôn đời cho ta đừng nhớ : Đạo thánh ta xưa đã khởi hoàn thắng trận kẻ nghịch thù thứ nhứt là quân Giudêu. Bài phương này nhắc tích thành Giêrusalem và đền thánh nó đã phải phá tuyệt. Ấy Chúa đã hạ kẻ nghịch cùng Hội thánh Chúa lần thứ nhứt thì làm vậy, thì anh dám chắc có ngày ta cũng sẽ thấy một Bài phương khác dựng trước cửa đền hoàng đế trong thành này, mà nhắc tích đạo thánh ta thắng trận kẻ nghịch thứ hai là thành Rôma ngoại đạo, là các hoàng đế vô nhơn. Thật kẻ nghịch thứ hai này độc dữ lắm ! Biết bao nhiêu máu các thầy tớ Chúa đã đổ ra dẫm thấm đất thành này ! Biết là mấy thánh đường nó đã triệt hạ đi, mà dựng chùa miếu nó thế lại khắp nơi ! Chớ chi ngày giờ đạo thánh ta đừng khởi hoàn đến cho mau !

Panerace

Vậy thì anh trông thành Rôma tàn mạt đi cho đạo thánh ta nổi lên sao ?

Sébastien

Không em, anh không có trông ước như vậy. Thuở nay biết mấy phen, anh đã xông tên đục pháo, liều mạng sống vì nhà nước, sau này anh cũng sẵn lòng ra tay cứu lấy nó, dầu phải đổ máu ra, thì anh cũng chẳng nệ chẳng tiếc. Anh một ước trông cho nó cải tà qui chánh, trở về thờ một Chúa như ta mà thôi. Mà anh tưởng không còn bao lâu nữa, phép tắc Chúa lạ lùng, và lòng lân mẫn Chúa cũng chẳng kém.

Panerace

Em cũng trông cũng ước như anh, song trong mọi việc thường thấy Chúa dùng tay người ta, mà bây giờ đâu đó ngoại không, kẻ có quyền thế lo cho được thì cũng là ngoại, lại thêm vị ghét đạo nữa. Vậy có ai đâu cho Chúa dùng mà làm việc ta trông ước đó ?

Sébastien

Chớ chi lời anh nói đây đừng sai, là : chẳng kịp thì chầy Chúa sẽ dùng một người trong tông thất các hoàng đế Rôma mà hủy diệt đạo bụt thân, chừng ấy đạo thánh ta sẽ đăng thông dong, Hội thánh ta sẽ đăng khởi hoàn.

Panerace

Anh nói vậy thì chắc có nhiều kẻ chẳng tho lý vì rằng : Đời những hoàng đế Alêxandrô, Gordianô và Aurélianô, thiên hạ cũng trông thế ấy mà luống công, âu là đời bây giờ cũng vậy chớ chẳng khác gì !

Sébastien

Ờ em Pancratiô, bởi vậy nên nhiều phen anh phải châu lụy tuôn rơi, vì thiên hạ thấy việc xưa như thế, nên rày nhiều kẻ nao lòng rùn chí, chẳng mấy ai còn sốt sắng ân cần mà lo việc đạo thánh Chúa nữa. Nếu vậy thì Chúa giận ta đời đời sao ? Lòng thương xót Chúa có một thuở rồi hết sao ? Máu các Đấng tử vì đạo chẳng có sức làm động lòng Chúa, hầu người thâu bớt thì khốn khó ta đang chịu sao ? Anh hết lòng xin Chúa

chớ để sự anh trông ước ra vô ích. Thôi ta hãy trở về nhà, kéo có ai tựu tới rồi mà thất công chờ đợi.

(Sập màn, rồi cuốn bức Bài phương cho lệ, đoạn mở màn lại tức thì.)

TUÔNG thứ II. (*2ème Scène*)

Sébastien và Pancrace về tới trường
dấu vật (*Amphithéâtre*).

Sébastien (*Hai tay để trên vai Pancrace*)

Ờ em Pancratiô, đây là nơi anh tưởng phải dựng cái bài phương anh nói khi nãy. Ta hãy ngửa mặt lên mà xem trời cao rực rỡ chói lói, trên ấy có tòa Chúa cả hiển vinh ngự, làm cho Hội khởi hoàn đăng vui mừng khoái lạc đời đời. Một ngày kia hai ta sẽ đăng vậy hiệp đó, thì lẽ nào mà ta còn chút lòng nhát sợ, tránh trút cho khỏi những sự khốn khó tạm chốn trần gian.

Pancrace

Anh nè ! trời ta xem đây là bề trái mà còn rực rỡ đổi ấy, phương chi bề mặt là chính tòa Chúa ngự, muôn vàn thần thánh chơn vàng gót ngọc qua lại mà trời tiếng ca xan êm ái dịu ngọt, thì biết khoái lạc vui mừng là chừng nào mà kể !

Sébastien

Em suy cái đều cũng ngộ, mà thiệt nhầm, bề trái trời đây là như một tấm màn lớn, che khuất

mắt ta, và ngăn cách ta ra khỏi Hội thánh khỏi hoàn, song màn này mỏng lắm, thấu què kia nào có khó chi.

Panerace

Anh ôi ! Hồi nầy khi anh nói về Bài phượng Titô, thì em cũng thấy trước mặt một Bài phượng khác rất trọng rất tốt, cho dầu ta yếu đuối thể nào thì cũng rán sức làm cho đạo thánh Chúa ta khỏi hoàn tại đó, và chính mình ta cũng sẽặng phước trọng tại chốn ấy mà chớ.

Sébastien

Tại chốn ấy là chốn nào ? Phước trọng là phước làm sao ? Ý em muốn nói sao, anh chưa tỏ.

Panerace (*Tay giơ lên chỉ phía tả trường đấu vật*)

Hồi anh Sébastianô, đó, trên sân dũ dằn nầy có màn mỏng che, anh mới nói. (*Nghe tiếng sư tử gầm*).

Sébastien

Ừa, nay họ đã chở sư tử tới rồi, hôm qua chưa có mà.

Panerace

Ấy là tiếng loa thổi, kêu ta ra chốn chiến trường, ấy là tiêu thiêu nhạc tấu đưa ta khỏi hoàn. (*Hai người làm thình một chập*).

Panerace (*Tiếp*)

Nói tới, em mới nhớ trực cái chuyện em nói ban đầu ; em muốn xin anh liệu giùm, mà khách là gần đến chưa, anh ?

Sébastien

Chưa, họ đến lải rải, từ khi từ người. Mà thôi, ta bước vô nhà, bình tĩnh để chuyện văn hơn.

(Sập màn, rồi cuốn bức trường đấu vật cho lộ, rồi mở màn tức thì) Tới nhà Sébastianô.

TUỔNG thứ III. (3ème Scène)

(Hai người trước này là **Sébastien**, **Pan-
crace**, thêm : **Thầy cả Pôlycarpe**
và hai người bốn đạo.)

Panerace

Ờ anh Sébastianô, như anh là người trưởng thượng khôn ngoan biết liệu, thì coi việc em nói đây như không, song em hãy còn thơ ấu, thì lấy làm bằng trời bằng đất.

Sébastien

Anh chắc việc em muốn nói là việc lành, việc phải, anh chẳng chút nghi nan, vậy thì em nói đi cho anh liệu chớ ngại làm chi.

Panerace

Em lấy làm hổ thẹn mà nói ra, song biết lòng anh rộng thương, nên em không ngại, vậy xin anh miễn phiền mà nghe em đại : Vốn em có ít món đồ bằng vàng bằng bạc của cha em để lại, nay mai em không còn ở đời, xin anh liệu gởi của ấy trước nơi nào cho chắc, đằng sau có phân phát cho kẻ khó, kéo để em chết đi rồi, quân xấu đoạt hết đi chẳng.

Sébastien

Em tính cái phải, để anh liệu cho xong, em hãy an lòng. (*Cha Pôlycarpe và hai người bạn đạo tới*) Kìa cha Pôlycarpô đến.

(*Cả hai Sébastien và Pancrace đứng dậy*)

Sébastien (*Nói*)

Trong kính cha mới tới. — Chào hai anh, mời cha và hai anh ngồi.

Sébastien

Cha làm sao, sức khỏe chẳng ?

Pôlycarpe

Cũng thậm thường, còn phần ngài thế nào ?

Sébastien

Thưa con cũng mạnh, song nhiều khi lòng con nó bất ưu phiền, vì thấy ma quỷ giục lòng quan bắt bớ đạo thánh Chúa một cách dữ dằn độc ác, nhứt là lúc nầy, hễ bắt đặng người giáo hữu nào, thì không tra hạch bao lâu, hỏi sơ đôi điều, rồi thì khép án. Mới đây, cha cũng đã nghe, hai con ông Tranquilinô, tên là Marcô và Marcellinô bị bắt vì theo đạo, quan trấn lên án ba bữa nữa sẽ trảm quyết. Song ông Tranquilinô xin quan trên đình lại một tháng cho ông dụ con ông bỏ đạo, thì quan chịu cho. Thưa cha, con thương hai trẻ ấy lắm, vì mới chịu đạo, đức tin hãy còn yếu, e nghe lời cha mẹ dỗ dành ngọt lạt, lại thương vợ mền con, nên nao lòng mà chối Chúa đi chẳng.

Polycarpe

Tôi cũng sợ điều ấy, nên tôi hằng đọc kinh cầu nguyện, lại tôi cũng xin giáo hữu nguyện giúp cầu thay, xin Chúa cho hai trẻ đừng lòng mạnh mẽ hầu lướt thắng những mưu chước dối trá ấy. Tôi cũng quyết điều này nữa, là sẽ giả dạng vào tù thăm và an ủi hai trẻ.

Sébastien

Thưa cha, cha muốn như vậy thì cũng đừng, mà ngặt một điều.

Polycarpe

Làm sao mà ngặt, ngài nói nghe coi.

Sébastien

Như cha thâu vào ngục đặng, và trở ra bằng an vô sự thì tốt, bằng cha bị bắt thì làm sao?

Polycarpe

Tôi vui lòng tế lễ mạng sống tôi vì Chúa, và vì đoàn chiên Chúa đã nấy phú cho tôi.

(Một người bốn đạo đứng dậy)

Sébastien

Thưa cha, xin cha xét lại, lúc này cần phải có kẻ chặn ở giữa đoàn chiên, vì muông sói hăm hăm rũi tìm bắt chiên, nếu mất kẻ chặn, thì đoàn chiên phải tan tác. Vậy xin cha chớ ra mặt, xin cha ban phép cho con lãnh việc ấy. Con sẽ vào tù an ủi hai trẻ. Con vào đó, có gặp ông Tranquilinô, thì con sẽ phân giải thị phi cho ông nghe, nếu Chúa mở lòng cho ông, ông theo ơn

Chúa mà chịu đạo, thì càng hay, bằng chẳng, thì con cũng làm hết sức cho ông đừng rù quên con ông chối Chúa mà mất phước tử vì đạo, mất mũ triều thiên quý trọng vô cùng.

Người'ì bôn đạo :

Bẩm ngài, thiên hạ sẽ đồn ra, ngài là người có đạo ; tôi biết sự này : là trong bá quan văn võ, nhiều kẻ ghen hiên ghét ngỗ, phân bì tước lộc ngài, nhứt là thấy ngài đặng thân thể hơn trước mặt hoàng đế. Vậy trong những quan ấy, nếu có ai hay đặng ngài có đạo, ắt sẽ cáo ngài chẳng dung.

Sébastien

Có hề gì, nếu được vậy thì may lắm, vì thêm một người tử vì đạo nữa là ba, vậy thì càng sáng danh Chúa hơn nữa.

Polycarpe

Hỡi Sébastianô, nghe những lẽ ngài phân, thì rõ lòng ngài rất sốt sắng làm cho danh Chúa cả sáng, và ái mộ việc rồi linh hồn người ta ; ngài tự xưng lãnh việc can hệ này, âu là bởi ơn Chúa xui giục, thì ta thuận tình không dám cản, kéo mà sai thánh ý Chúa chẳng. Vậy thì ngài đi thăm hai trẻ được. Ta hết lòng khẩn nguyện, xin Chúa xuống phước lành cho ngài làm thành việc.

Sébastien

Xin anh em cũng giúp lời cầu nguyện cho tôi đặng làm việc theo ý Chúa cho trọn.

Bồn đạo (*Một người nói*)

Dạ, chúng tôi chẳng dám quên ngài, xin Chúa chúc lành cho việc ngài toàn hảo.

Polycarpe

Thôi ta kiếu ngài mà về, để ngài đi thăm hai trẻ trong ngục kéo trẻ.

Bồn đạo (*Cúi đầu*)

Chúng tôi kiếu ngài.

Sébastien (*Cúi đầu chào lại*)

Cha và anh em về bằng an, xin chớ quên tôi.

Panrace (*Nán lại một chút*)

Xin anh cho phép em đi vào tù với anh.

Sébastien

Việc bốn phận bề trên phú cho anh, thì anh phải làm, còn em vô sự, nên chớ khá liệu mình.

Panrace (*Mặt buồn, cúi đầu*)

Giã từ anh yêu dấu, không biết mai ra làm sao? Mặc thánh ý Chúa ! (*đoạn ra về*)

Sập màn — Hết thứ thứ I.

THỨ thứ II. (2ème ACTE)

Dọn một phòng vuông vức, ở giữa, phía trong, treo bức vẽ các đồ hình khổ đời Rôma.

Thắp đèn tt, cho tối một chút.

TUÔNG thứ 1. (1ère Scène)

Kéo màn, thấy MARCÔ và MARCELLINÔ cùng năm sáu người tù khác ngồi dưới đất, hết thấy mang xiềng.

Tranquilinô (Và hai cháu)

Tới trước cửa tù. (Tranquilinô đi cà nhắt, vì đau lưng lẻo) Sébastien cũng tiếp theo vô tù, đứng trong góc làm thỉnh, khi vô thì lính không hỏi, vì là quan.

Lính nhứt

Ông vô đây làm chi?

Tranquilinô

Tôi đi thăm hai đứa con tôi bị giam đây vì theo đạo Datô,

Lính

Ông tên chi, con ông tên chi?

Tranquilinô

Tôi là Tranquilinô, hai đứa con tôi tên là Marcô và Marcellinô.

Lính

Quan trên cấm ngặt chẳng cho ai ra vào.

Tranquilinô

Tôi có phép quan trên cho ra vào thông thả, cậu coi đây (đưa giấy)

Lính (coi giấy)

Xin ông miễn chấp, tôi không ngờ, thôi ông ra vào tự ý.

Tranquilinô (*bước vô tù*)

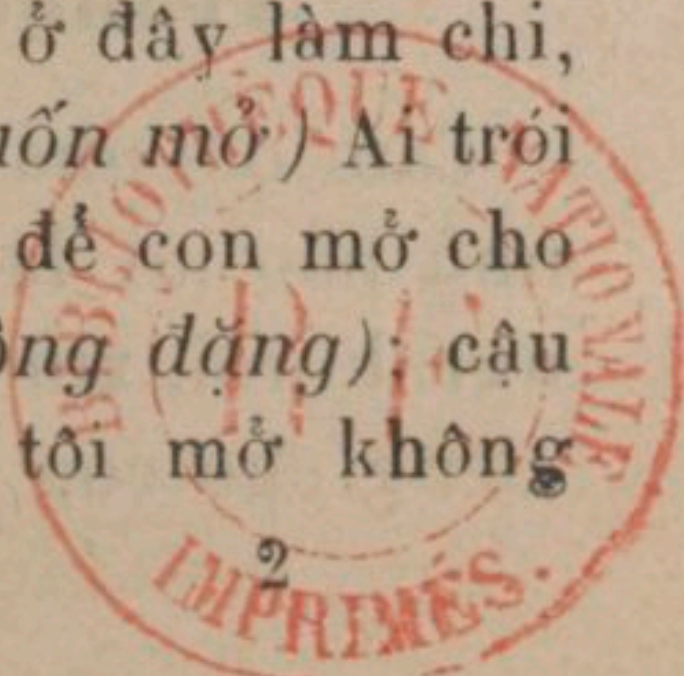
Hai con ôi ! Quan trấn kỳ ba ngày sẽ giết con, mà cha đã xin đình lại một tháng nữa cho hai con xét lại kéo chết thiệt thân con và làm nhục hổ cha. Hỡi hai con ; sao đành đoạn bỏ cha mẹ già, vợ yếu con thơ ? Cha đã cận địa viễn thiên, không trông sống bao lâu nữa, sao con chẳng kháng ở đời với cha đôi ngày ? Mẹ con cũng đã yếu, từ ngày nghe con theo Datô tả đạo, mà phải án tử hình, thì những sầu khổ héo đon, ngày đêm châu lụy chan hòa, e rày mai lâm bệnh mà chết chẳng thấy mặt con. Con ôi ! hãy nhớ câu : Phụ mẫu thâm ân, mà thương đến cha già, mẹ yếu, hãy hồi tâm tủy lại, hai con như hai cây gậy cho cha mẹ chống đỡ lúc trăm tuổi già, sao con chẳng nghĩ, mà còn quyết lòng theo tả đạo, mà phải chết nhục chết hổ, bỏ cha bỏ mẹ, bỏ vợ bỏ con !

Dứa con của Marcô

Cha ôi ! Cha đành lòng bỏ con sao cha ? Xin cha thương lấy con, nếu cha chết...., ai nuôi dưỡng con...., khốn thân con vô phước.

Con của Marcellinô

Cha ôi ! Má ở nhà than khóc lu bù, kêu cha, nhắc cha. Sao cha không về, cha ở đây làm chi, cực khổ thế này ? (*Cầm xiềng muốn mở*) Ai trói cha lại đây mà không cho cha đi, để con mở cho cha về kéo má đợi trông (*mở không dặng*) ; cậu lính ơi, sao cậu cột cha tôi lại, tôi mở không

đặng, cậu lại cậu mở cho cha tôi về cho mau
kéo má tôi ở nhà khóc hoài mà chết, rồi tôi sống
với ai, cậu ?

Tranquilinô

Sao con đánh chữ làm thính, mà không ngỗ
lời hơn thiệt ? Con ôi ! Con hãy nghĩ tình cha mẹ
vợ con, mà chịu cúng tế các linh thần nhà nước,
cho yên lòng cha, nghe không con ? (*Marcô và
Marcellinô khóc hoài*).

TUÔNG thứ II. (2ème Scène)

*Mấy người trước, lại có quan án sát
NICOSTRATE và vợ là
ZOÉ vào tù thăm.*

Nicostrate

Nầy giờ nghe ông lão than van, và tiếng hai
đứa nhỏ kêu khóc, thì ta rất đổi chạnh lòng, mà
hai em còn cứng dạ nổi chi ? Thôi hãy cải quá
tự tân, hãy vững thánh chỉ mà tế lễ các linh thần
cho rồi. Ta đây sẵn lòng bảm gởi quan trên, tha
cho hai em về nhà lập tức.

Tranquilinô (Nói cùng Nicostrate)

Cám đội nhà quan có lòng thương con tôi, mà
nhủ bảo lời lành thế ấy, tôi tưởng nó cũng đã
ngã lẽ rồi, xin nhà quan diu tay làm phước tháo
xiềng cho con tôi thông thả một chút.

Nicostrate

Đội đề lao.

Claudiô — Dạ.

Nicostrate

Tháo xiềng cho hai trẻ, rồi đây ta bắm lại quan trấn tha cho nó về.

Claudiô

Dạ, xin vâng (*mở xiềng*)

TUÔNG thứ III.

*SÉBASTIANÔ bước lại gần MARCÔ
và MARCELLINÔ.*

Sébastien

Ở lính can đảm Chúa Khirixitô, vì danh thánh Chúa mà phải xiềng tỏa ngục hình, lẽ thì tôi đây sắp mình dưới chơn phô ông mà xin nguyện giúp cùng Chúa cho tôi mới phải, có đâu đứng trước mặt phô ông làm vậy mà buông lời quở trách. Lẽ nào mà phô ông ngưng tay thiên thần đang kết mào hoa quý trọng hồng đội trên đầu đứng tử vì đạo. Lẽ nào một chơn đã bước vào ngạch cửa thiên đàng mà còn tiếc của đời tạm nổi gì mà muốn thối lui về chốn khách đầy khốn nạn (*hai anh em cúi mặt khóc*).

Marcô

Chúng tôi đại dột yếu đuối lắm, xin đây tở Chúa khăng tha sự lỗi.

Sébastien

Tôi là lính và đây tớ rất hèn trong các đây tớ Chúa Khirixitô, mà phô ông chẳng dám ngửa mặt trông xem, hướng lựa là đến kỳ Chúa nổi cơn thanh nộ mà từ chối chẳng nhìn phô ông trước mặt cả và triều thần thánh, vì phô ông đã chối Người trước mặt thế gian, thì khi ấy phô ông sẽ kinh khiếp hổ thẹn là dường nào ! Chừng ấy phô ông chẳng dặng phước nghe lời êm ái dịu dàng Người phán cùng các đây tớ trung trực Người, một phải đuổi ra khỏi mặt Người, cùng bị tay kẻ nghịch thù kéo lôi vào biển lửa sinh diêm mà gia hình muôn kiếp.

Tranquilinô

Hỡi Sébastianô, ngài ở chi bất nhơn vậy ? Thôi thôi, xin chớ nhiều lời, con tôi biết nghe lời cha lời mẹ, biết thương vợ thương con, đã đành theo một đảng một ngã cùng chúng tôi rồi, sao ngài còn muốn giành lại ! Đao gì mà giục bỏ ông bỏ bà, bỏ cha bỏ mẹ, mà kêu rằng Đao thánh.

Sébastien

(Lấy mặt hiền lành, day nói cùng Tranquilinô)

Xin ông chịu phiền đợi một chút, để cho tôi phân trần mọi lẽ cho hai con ông đã, rồi đây nhờ ơn Chúa thì ông cũng sẽ thấu hiểu chẳng sai.

(Day lại nói với hai anh em). Ở hai tướng Vua cả trên hết các vua, hãy giao công cho mạnh mẽ trong cơn hiểm chiến này, chớ để cho kẻ nghịch thù lướt thắng. Nước mắt thì làm cho

nao lòng phụ nữ, lời dịu ngọt thì dễ kẻ non gan, mà phô ông là tướng mạnh mẽ, có lẽ đâu thua mấy chước ấy, nên dầu thấy nước mắt cha mẹ vợ con, dầu nghe lời dễ ngon dễ ngọt, thì chớ khá sờn lòng. Ông già ông khoe rằng: Phô ông vì lòng trứu cha mẹn mẹ, thương vợ nhớ con mà đành lòng bỏ Chúa. Ở phô ông, hãy nhớ lời Chúa phán: « Ai thương cha mẹ hơn Tao, thì nó chẳng xứng đáng Tao. » Phô ông liêu mất sự vinh hiển cõi thọ đời đời, thì cũng làm cho cha mẹ vợ con mất phước trọng ấy nữa. Phô ông chối đạo thì cũng làm có cho cha mẹ vợ con mất dịp trở lại đạo. Thương vậy, là thương hại, là thương phần xác, lo về mạng sống tạm, mà hại phần hồn cha mẹ phải mất phước thanh nhàn đời đời, lại phải trầm luân khổ nạn kiếp kiếp, thì nào có phải là thương thật đâu. Phô ông ơi! Mau mau hối cải ăn năn và nguyện cầu Chúa cả ban ơn phần rỗi cho cha mẹ vợ con. (*Nói dứt lời, có yếng sáng bao phủ Sébastianô*)

Marcô

Thôi thôi, chúng tôi sẵn lòng vưng nghe lời dạy dỗ Chúa dạy, chúng tôi chẳng chịu bỏ đạo lành chúng tôi đâu. (*Nói cùng em*) Ở em Marcellinô, hai ta đây hãy đấu chiến cho mạnh bạo, ta hãy sẵn lòng chết vì Đấng đã chịu chết vì ta.

Marcellinô

Chết thì chết, chúng tôi chẳng hề chịu tể lễ các bụt theo lệnh hoàng đế dạy.

Marcô (*Nói cùng Claudiô*)

Thưa thầy đội, hãy xiềng chúng tôi lại như trước.

Marcellinô (*Nói cùng Nicostrate*)

Bẩm quan. xin đem xử chúng tôi y như án.

Marcô (*Ôm ông già*)

Từ giã cha, con đi chịu chết vì Chúa, vì đạo ngay, xin Chúa ban ơn cho cha sau này đừng biết đạo thật.

Marcellinô (*Cũng ôm ông già*)

Cha ở lại bằng an, nguyện Chúa nhơn từ cho cha tôi bỏ đàng lầm lạc.

Tranquilinô

Không, không, hai con ôi ! không, cha chẳng chịu lìa hai con, cha một lòng đồng sanh đồng tử với hai con mà thôi. (*Đoạn day nói cùng Nicostrate*). Xin nhà quan bẩm lại cùng quan trấn hay, tôi bây giờ theo đạo thiên Chúa, tôi sẵn lòng chết làm một cùng hai con tôi.

Mấy người tù sắp mình dưới chơn Sébastianô : Chúng cũng xin theo đạo)

Claudiô

Tôi quyết lòng sống chết cũng giữ đạo.

Zoé

(Qui gồi trước mặt Sébastianô hai tay ra dấu mình tin và xin theo đạo nữa.)

Nicostrate

Hỡi ngài Sébastianô, xin ngài hãy dời gót khỏi đây, sự ngài tin là đều chơn thật đáng khen, lòng can đảm ngài tới đây mà làm cho hai trẻ đã hòng xiêu ngã đang vững lại, thì đáng ngợi, song tôi phải giữ việc bổn phận tôi, vậy xin ngài chịu phiền lui ra, kéo tôi mang lỗi.

Sébastien

Vậy thì ông không tin như mấy người khác sao ?

Nicostrate

Chưa, tôi chưa tin, trừ ra có dấu gì chắc hơn nữa, thì tôi mới chịu.

Sébastien (*Nói với bà Zoé*)

Ở nữ rất có phước, bà ngó tôi cùng ra dấu như bà đã đặt đức tin rồi, vậy thì bà hãy nói đôi lẽ an ủi chồng bà, may mà ông đang ơn trở lại chẳng.

Nicostrate

Ngài lầm rồi, vợ tôi câm, ngài không biết hay sao mà còn biểu nói ? Ngài làm cực lòng bà chi bấy ?

Sébastien

Khi trước gặp nhiều lần, tôi nghe bà nói chuyện như thường, mà bây giờ sao lại câm đi ?

Nicostrate (*Nói giọng buồn*)

Câm nầy tại bệnh, chớ chẳng phải tự nhiên. Bà nói không được, chớ nghe rõ như thường,

nên ngài nói sao nầy giờ bả hiểu hết. Cách sáu năm nay bả nói cũng như thiên hạ, mà không biết thế làm sao, từ đó tới rày cứng miệng cứng mồm, nói không được nữa.

Sébastien (*Làm thỉnh một chấp, đoạn giăng tay ngửa mặt lên trời*)

Lạy Chúa, xin Chúa làm hoàn tất việc Chúa mới gây, xin Chúa khăng dùng đây tớ hèn hạ nầy mà tỏ ra phép tắc vô cùng Chúa. Dầu tôi tội lỗi chẳng xứng, song xin Chúa ban phép cho tôi rút gươm máu nhiệm thánh giá Chúa mà phá tan phép tắc thần u ám, hầu cho các anh em tôi đăng ơn phần rỗi. (*Nói với bà Zoé*) Hỡi Zoé, hãy ngửa mặt trông xem đây. (*Mọi người làm thỉnh ngó Sébastianô*) Nếu tôi là đây tớ Chúa Kirixitô và những sự tôi nói là thật, thì xin Chúa hãy chữa bà, hãy mở lưỡi cho bà nói đăng. (*Đoạn làm dấu thánh giá trên miệng bà Zoé*) Ở Zoé, hãy nói đi, có tin kính Chúa kẻ có đạo thờ chẳng?

Zoé (*Nói rõ ràng, lớn tiếng*)

Tôi tin Đ C G là Chúa chúng tôi.

Nicostrate (*La lên*)

Tôi tin, tôi tin, tôi thờ một Chúa, tôi theo một đạo với ngài, hỡi Sébastianô. (*Qui gối ôm chơn Sébastianô*)

Sébastien

Đội ơn Chúa nhơn từ đã ban ơn cho kẻ lạc đảng phần rỗi đăng trở về nẻo chánh, khai quang cho kẻ đui mù đăng thấy sự sáng thật. Xin Chúa

thêm ơn thần lực cho hết thấy chúng tôi là tôi tá Chúa đang bền đỗ cho đến cùng.

Nicostrate

Ở anh em, trước là ơn Chúa đoái thương, sau cũng nhờ quan đồ đốc đại độ dẫn đường chỉ nẻo, nên ta mới đặt phước khử tà qui chánh, vậy ta phải chí quyết theo Chúa cho đến cùng, dầu sống thác cũng một lòng thờ Chúa, từ ngày nay cửa tù sẽ mở rộng rãi cho anh em ra vào thông thả mà học đạo, tôi lại xin dựng nhà tôi để làm nhà dạy đạo, cho anh em tựu lại đó mà nghe giảng đọc kinh.

Sébastien

Ông có lòng tốt như vậy thì Chúa sẽ trả công cho ông, nhưng mà tôi sợ lâu lâu đây vấy tiếng, kẻ ngoại hay đặt thì khó dễ cho ta, mà nhứt là hiểm nghèo cho ông lắm, vậy để tôi sẽ xin cha Polycarpô đến dạy rút đôi ba ngày mà rửa tội cho anh em, rồi sau sẽ liệu. Mọi việc xin phú dựng trong tay Chúa.

(Sập màn)

THỨ *thứ* III. (*3e ACTE*)

Dọn một cái dinh quan Tổng đốc, một cái ghê dựa để trên một tấm bệ cao cao một chút, — hai cái bàn để tượng bụt để hai bên, — ít cái ghê một để cho khách ngồi, — làm một cái phòng nhỏ trong một hóc, để những đồ nghề thiên văn,... ông dòm,... có một màn nhỏ che khuất phòng nhỏ ấy.

TUÔNG *thứ* I. (*1ère Scène*)

CHRÔMATIÔ, — ĐẦY TỚ 3 đứa, —
TRANQUILINÔ.

Chrômatiô (*Ngồi một mình, kêu đầy tớ*)
Nào, trẻ gia nô ở đâu?

Đầy tớ — Dạ.

Chrômatiô

Hai đứa bay phải đi đòi ông Tranquilinô đến hầu quan lớn lập tức.

Đầy tớ

• Dạ, bẩm quan lớn, xin vâng (*Đầy tớ mới bước ra, kể ông Tranquilinô vô*)

Chrômatiô

Hai thằng kia, thôi đừng có đi, ông đã tới rồi.

Tranquilinô

Kính chào quan lớn.

Chrômatiô

A, ông lão, vậy chớ ta cho ông 30 ngày đăng khuyển dụ con ông vưng thánh chỉ, bỏ đạo Dato mà cúng tế các linh thần nhà nước. Cái chuyện ấy là xong chưa ?

Tranquilinô

Bẩm ông lớn, tôi hết lòng đội ơn quan lớn, một tháng quan lớn cho đó, thật là đại phước cho cha con chúng tôi lắm.

Chrômatiô

Mừng cho ông, vì đăng con hiếu thảo, biết nghe lời cha mẹ mà bỏ đạo tà. Vậy để ta đòi đội đề lao dẫn nó đến đây đăng nó đốt hương cúng tế các linh thần nhà nước trước mặt ta, rồi thì ta tha cho nó về an cư lạc nghiệp, mà phượng dưỡng cha mẹ già. Thiệt ông có phước lắm.

Tranquilinô

Xin ông lớn chớ lầm mà tưởng hai con tôi chối đạo, không đâu, con tôi có chịu bỏ đạo ở đâu. Thật nó có phước vì đã biết đạo thiên Chúa. Còn về phần tôi nhờ ơn trên cũng đăng theo một đànng một ngả cùng con tôi, thì tôi rất đổi vui mừng.

Chrômatiô (Nói giận)

Già chừng đó khôn mới phải, sao lại ra đại mà nghe theo lời con, muốn nát nhà tan cửa, muốn chết hay sao ?

Tranquilinô

Bầm quan lớn, kẻ bỏ đảng sống mà tìm đảng chết, thì mới gọi là đại, chớ cha con tôi đây là bỏ đảng chết mà theo đảng sống thì nào là đại đâu.

Chrômatiô

Đảng sống, đảng chết là gì, nói cho ta nghe thử.

Tranquilinô

Nếu quan lớn sẵn lòng nghe tôi phân đôi lẽ, thì quan lớn cùng cả và nhà sẽ đảng phước thật phần hồn.

Chrômatiô

Ta sẵn lòng nghe ông, song ông phải giữ mình, nếu nói đều chi phi lý, vô tích có, thì khốn cho ông.

Tranquilinô

Bầm ông lớn, Chúa chúng tôi thờ là Đấng phép tắc vô cùng, thưởng phạt vô tư, nên hễ ai thờ phượng kính mến cùng vưng giữ luật Người, thì sẽ đảng về thiên quốc, ấy là đảng sống, bằng kẻ nào chẳng thờ Người, một lay những đồ quấy quá, thì sẽ phải xuống địa hình, ấy là đảng chết.

Chrômatiô

Vậy chớ các vị thần nhà nước ta, chẳng phép tắc hay sao mà ông khinh dể, bỏ đi, không thờ?

Tranquilinô

Bụt thần là giống bằng gỗ bằng đất, tay người ta làm, có con mắt mà không thấy, có lỗ tai mà

chẳng nghe, có miệng mà không nói, có mũi mà chẳng ngửi, có chơn mà không đi, vậy thì phép tắc gì mà vưng hộ ai ? Còn Chúa chúng tôi, chẳng những phép tắc mà lại hơn từ, tôi đây mang bệnh cốt khí lâu năm, nhức đau quá đổi, mà bây giờ đang an thuyên là nhờ phép tắc và lòng lành Người.

Chrômatiô

Ông nói thì ta nghe, lại thấy ông hết bệnh thì ta cũng lấy làm lạ, nhưng vậy ta chưa hẳn Chúa ông chữa ông hay là danh sư nào, vì chẳng có ai chứng minh những điều ông nói.

Tranquilinô

Không thiếu chi kẻ chứng kiến ơn trọng Chúa đã làm cho tôi. Nếu quan lớn không tin tôi, thì hỏi quan án sát Nicostrate, ngài sẽ tỏ tự sự cho quan lớn rõ, vì bà phu nhân ngài cũng được phước hết cơn nữa.

Chrômatiô

Ông nói vậy để ta cho mời quan án, nếu ngài nói chẳng hiệp với ông, thì ông phải trọng trách chẳng sai. (*Kêu đầy tớ : Trẻ trong nhà ở đâu ?*) (*Đầy tớ : Dạ*) Đi mời quan án lại đây lập tức. (*Dạ*)

Chrômatiô nói tiếp : Ta đây cũng mang một bệnh như ông đã mười mấy năm trời, các y sanh là vô phương điều trị, phải chi ông có phép gì mà làm cho ta hết, thì ta trọng thưởng.

TUÔNG thứ II.

(*NICOSTRATE* với mấy người trước.)

Nicostrate (*Bước vô và nói :*)

Bẩm quan lớn, quan lớn đòi tôi có chuyện chi?

Chrômatiô

Chào ngài, mời ngài ngồi. (*Nói với Tranquilinô*) Thôi ông lão cũng ngồi ghế đó. (*Nói với Nicostrate*) Quan án, ta mới nghe ông lão này nói một ít đều lạ về đạo Datô mà lòng ta đã bán tín bán nghi. Ông rằng: Chúa kẻ có đạo thờ linh thánh lắm, đã cho ông lành bệnh, lại chữa phu nhưn ngài hết cảm. Có quả như vậy chăng?

Nicostrate

Bẩm ông lớn, ông lão này nói y không sai một mảy. Vì chính mình tôi đã mất thấy tai nghe, lại mọi người bị giam trong ngục cũng đều chứng tỏ những sự lạ lòng Chúa trời đất đã làm mà làm chứng Người. Bởi đó cả vua và tù thấy đều trở lại đạo hết, và tôi cũng đã thả rồi. Còn phần tôi và vợ con cũng đã thọ giáo nữa.

Chrômatiô

Quan án thật là bạo phổi to gan, sao dám tư lệnh mà tha tù đồ, lại bắt trung cùng hoàng đế, vì quốc pháp mà theo đạo Datô. Vậy thì quan án liệu mình phải tử hình chẳng sai.

Nicostrate

Tôi cũng đã thấy trước đều ấy, song thà mất sự vinh hoa phú quý ở đời tạm này chẳng thà

mất sự thanh nhàn vinh hiển muôn kiếp đời sau, lại tôi thà chịu oan chữ bất trung với hoàng đế, chẳng thà bội ngãi cùng Đấng tạo thành vạn vật.

Chrômatiô

Cái lẽ đời thì vậy, quan án cũng rõ luật nước. Nhưng vậy min đây với ngài là cựu ngãi tình thâm, sanh tử bất ly. Nầy giờ nghe những lời ngài và ông lão nói, thì lòng ta cũng cảm mến đạo thiên Chúa. Vậy ta xin ngài dẫn giải căn do đạo ấy cho ta hẳn. Lại ta cũng hỏi ngài điều nầy nữa ; giả như ta thọ giáo như ngài, thì Chúa người đạo có cứu ta lành bệnh chẳng ?

Nicostrate

Nếu quan lớn có lòng tin cậy vững vàng, thì tôi trông cậy Chúa lòng lành sẽ cứu quan lớn chẳng sai. Còn về sự quan lớn biểu tôi dẫn giải đạo thiên Chúa minh bạch, việc ấy tôi làm chưa nổi, vì mới thọ giáo. Tôi hiểu đủ cho mình giữ chớ chưa thông đủ mà dạy kẻ khác. Nếu quan lớn muốn thì xin hãy mời ông Pôlycarpô là đạo trưởng, người giáo hữu kêu bằng cha, và quan Đô đốc Sébastianô, hai đấng ấy sẽ phân trần mọi lẽ cho quan lớn tường.

Chrômatiô

Quan Đô đốc cũng đã thọ giáo rồi sao ?

Nicostrate

Quan Đô đốc giữ đạo đà lâu, ngài thật độ lượng lớn, can đảm vô song, tôi nhờ có ngài mới được khừ tà qui chánh.

Chrômatiô

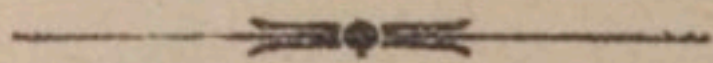
Hai ông ấy ở đâu bây giờ?

Tranquilinô

Bẩm quan lớn ở tại nhà tôi.

Chrômatiô

Trẻ gia nô đâu? (*Dạ*) Đi lại nhà ông Tranquilinô bẩm với cha Pôlycarpô và quan Đô đốc, ông lớn xin mời. (*Dạ*) Nếu quan Đô đốc giữ đạo đã lâu, thì không lẽ nghi nan đạo dạy đều chi mi mộng, vì tánh hạnh ngài bấy lâu là thanh liêm toàn hảo, trên được vua yêu, dưới thuận lòng trăm họ.

TUỒNG thứ III. (*3e Scène*)

(*Mấy người trước. thêm PÔLYCARPÔ và SÉBASTIANÔ, với mấy người giữ đạo.*)

Polycarpe và Sébastien (*Bước vô*)

Mãng quan lớn sức khỏe.

Chrômatiô

Kính chào hai ngài, xin mời hai ngài tạm ngồi. (*Ngó mấy người kia*) Còn mấy người này là ai?

Polycarpe

Đây là hai con ông Tranquilinô, còn mấy người kia là những kẻ mới giữ đạo khi ở trong tù, mà quan án đã tha cho đi học đạo, tôi đem theo dâng ra mắt quan lớn.

Chrômatiô

Tôi mới nghe ông Tranquilinô và quan án doãn lại ơn Chúa kẻ có đạo đã làm cho phở ông ấy, thì tôi cũng mong ước, nên tôi mời hai ngài, xin hai ngài thi ân cầu cùng Chúa hai ngài cứu tôi cho khỏi bệnh cốt khí khốn nạn này, thì tôi hứa dâng cúng nửa phần gia tài.

Polycarpe

Nhà quan đừng nói tới tiền bạc, Chúa chúng tôi giàu có vô cùng, không cần của cải, nếu nhà quan tin kính phượng thờ Người, thì Người sẽ cứu nhà quan chẳng những phần xác mà lại phần hồn nữa. Nhà quan hãy trở lại đạo đi, hầu ngày sau khỏi đau đớn rát rao đời đời, sự đau đớn nhà quan chịu bây giờ, sánh cùng hình khổ địa ngục thì như không, bây giờ chịu không nổi một chút đau, đến sau, chịu sao cho thấu.

Chrômatiô (Sợ)

Xin hai ngài biên tên tôi vào sổ kẻ chịu đạo thờ phượng Thiên Chúa.

Sébastien

Mà trước hết nhà quan phải lo đập, lo đốt các tượng bụt cho hết, vì chẳng ai được làm tôi hai chủ, chẳng được thờ Chúa làm một cùng ma quỷ.

Chrômatiô

Thôi, để tôi biểu trẻ nó đập quăng hết.

Sébastien

Gia nô nhà quan, nó còn ngoại, ở dưới phép ma quỷ, sợ có lẽ ma quỷ làm hại chẳng. Nhưng mà chúng tôi là đây tớ Chúa Kirixitô, ma quỷ chẳng phép gì trên chúng tôi, nên nhà quan hãy để cho chúng tôi phá mấy tượng bụt, thì không làm sao.

Chrômatiô

Mặc ý hai ngài, liệu sao được thì làm. (*Sébastienô và Pôlycarpô phá các tượng bụt lớn nhỏ hết thấy.*)

Chrômatiô

Phá hết rồi, mà sao tôi còn đau đớn nhức nhối, chưa có dấu gì dứt bệnh?

Sébastien

Tôi có nói trước phải phá cho hết, mà có khi còn món nào đó, thì đức tin nhà quan không được trọn, nên nhà quan còn bệnh, không lạ gì.

Chromatio

Tôi không nói giấu chi với hai ngài, còn một cái trang thờ tổ tiên văn địa lý, trang ấy quý trọng lắm của ông bà lưu truyền, tôi vọng tưởng cung kính, nên giấu để lại.

Sébastien

Những đồ dị đoan mị mông làm vậy mà nhà quan giấu để làm chi, tại mấy đồ ấy ngăn trở, nên nhà quan chưa hết bệnh, bỏ cho hết đi,

đừng sót lại món nào, thì nhà quan sẽ dặng lành đã chẳng sai.

Chromatio (*Cách cực lòng*)

Thì thôi, mặc ý hai ngài, muốn đốt đi thì đốt. (*Đoạn nói cùng đầy tớ:*) Trẻ trong nhà (*Dạ*) đem mấy đồ đó bỏ trong lò lửa cho rồi. (*Dạ*)

TUÔNG thứ IV. (*4e Scène*)

(*Mấy người trước và TIBURTIÔ
con quan CHRÔMATIÔ*)

Tiburtio (*Ở trong coulisse bước ra*)

Tức mình quá ! Những đồ quí trọng linh thánh mà cha nghe lời, dạy đem đi đốt, nếu cha không lành bình, thì tôi xin bỏ hai ông này vào lò lửa mà thiêu sống đi cho rảnh.

Sébastien

Được lắm, được lắm, nếu quan lớn không dặng an thuyền thì chúng tôi bằng lòng chịu thiêu (*Nói cùng đầy tớ quan Chrômatiô*) Thì bay đem bỏ mấy đồ dị đoan này vô lửa cho rồi. (*Đầy tớ: Dạ vâng*).

Thiên thần (*Hiện ra*)

Ở Chrômatiô, này ta là thiên thần, Chúa sai đến chữa ông.

Chromatio (*Chối dầy*)

Tôi mạnh rồi ! (*Qui gởi muốn hôn chơn thiên thần*)

Thiên thần (*Giơ tay cần*)

Không nên, không nên, kẻ chưa sinh lại trong phép rửa, thì hãy còn dơ chẳng đáng đá đến thiên thần.

Chromatio (*Sắp mình dưới chơn cha Pôlycarpô*)

Dám xin cha cho tôi đừng phước chịu phép rửa tội cho mau, xin chờ giãn ra lâu.

Tiburtio (*Sắp mình dưới chơn Sébastianô*)

Tôi tin vững vàng Chúa nhà quan thờ là Chúa phép tắc vô cùng, tôi xin giữ đạo làm một cùng cha tôi.

Đầy tớ

Chúng tôi hết thấy cũng theo một đạo như quan lớn chúng tôi.

Sébastien (*Nói cùng Chrômatiô*)

Nhà quan phải lo ăn chay cầu nguyện ít bữa mà dọn mình chịu phép rất trọng rất thánh. Tôi cũng xin nhà quan liệu một việc : Chức nhà quan là chức lớn, thay mặt hoàng đế mà cai trị các tỉnh lớn trong nước, vậy thời việc nhà quan là đi thị chứng những đám người ngoại tế tự, lại phải bắt bớ cùng xử đoán kẻ có đạo, mà nhà quan là người có đạo, làm các việc ấy không đáng. Nên nhà quan phải liệu cách nào cho khỏi.

Chromatio

Tôi sẽ lấy lễ già cả mà xin hoàng đế cho tôi hưu trí, còn những tôi mọi tôi, thì tôi sẽ cho nó về thông thả, vì chúng nó rày thuộc về kẻ làm

còn Chúa, thì không lẽ làm tôi mọi người ta nữa. Tôi có nhiều sở vườn lớn tại Campanie, tôi tính về đó cho an thân, lại dễ bề giữ đạo.

Sébastien

Nhà quan tính vậy hay lắm, nguyên xin Chúa ban phép lành cho việc nên xuôi. (*Đoạn nói cùng các người có mặt đó*) Ở anh em, Đức giáo hoàng có gởi thư khuyên ta rằng : Đang cơn loạn lạc này, vua quan nghe lời dua nịnh chê bai đạo thánh, mà quyết bề làm khổ sở con cái Chúa, nên phải lo mà trốn lánh nơi nọ chỗ kia, vì có lời Đ C G bảo ta rằng : « Hễ nó bắt bay thành này, thì hãy trốn quan thành khác. » Quan tổng đốc, ngài tính ít lâu nữa sẽ về nhà quê, vậy như ai xét mình non gan yếu sức, chịu gia hình sợ không nổi, thì như dịp này, theo quan lớn mà lánh nạn.

Torquatô (*Là một đứa trong mấy người tù mới trở lại*)

Việc gì mà trốn lánh đi đâu, tôi không sợ, tôi ở lại trong thành này không đi đâu hết. Nay mai tôi sẽ ra giữa chợ, tôi đập hết mấy bàn thờ bụt thần cho mà coi, và tôi có gặp ai bất kỳ là quan lớn quan nhỏ, tôi sẽ xưng mình có đạo, có bắt giết tôi, thì tôi tử đạo.

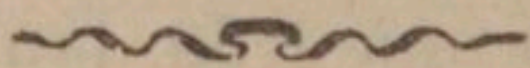
Sébastien

Torquatô, đừng có cậy mình thối quá, mà phải sa ngã như thánh Phêrô xưa, thôi, hãy bằng lòng đi với người ta. (*Torquatô gãi đầu làm thính*)

[**Sébastien** (*Tiếp theo*)]

Tôi hết lòng nguyện xin Chúa khăng gìn giữ đoàn chiên Chúa mới lập. Giã từ quan tổng đốc cùng anh em hết thấy, xin thiên thần Chúa đem anh em đi tới chốn bình an vô sự. Còn phần tôi phải ở lại trong thành mà giúp bốn đạo trong thì nguy hiểm này, xin phú gởi thân tôi trong tay Chúa.

Sập màn (Hết thứ III.)

THỨ *thứ IV. (4e ACTE)*

TUÔNG *thứ I. (1re Scène)*

(Dọn nhà quán)

TORQUATÔ và chủ quán.

Torquato đứng trước quán ôm một gói nói một mình đoạn đi vô lần lần.

Buổi trước mình ăn ở phong lưu chơi bời thong thả, rày mình đã chịu đạo thiên Chúa rồi, thì không lẽ mà thả trôi thả nổi theo đảng cũ. Nhưng vậy một phen cũng chẳng làm sao, đảng mình đi cũng hãy còn xa. Vào quán nghỉ ngơi, rồi sau sẽ liệu. (*Vô quán kêu*) Ông quán ông có vật chi quý, rượu nào ngon, dọn cho tôi một bữa. Đi đảng xa mệt nhọc thì cũng phải có chi chi đáng mà bổ sức lại chớ. Phải không ông quán?

Ông quán

Thưa cậu, thậm phải, mạng sống trọng hơn đồng vàng. Còn xuân xanh như cậu thì càng phải giữ lấy cái thân sanh, đừng chơi bời cho phí chí, kéo đến sau có tuổi như tôi đây thì còn chi mà bay nhảy.

Torquatô

Ông già thiệt nói hay, thôi đem rượu đây, ông lựa thứ nhứt hảo hạng nghe.

Ông quán

Ba bốn thứ đó, cậu lựa thứ nào mặc thích.

Torquatô (*Rót rượu*)

À, như vậy chẳng khá hơn là ba bốn tháng nay.

TUÔNG thứ II. (2e Scène)

TORQUATÔ, FULVIÔ, CORVINÔ
và CALPURNIÔ vô quán.

Torquatô (*Ngó Fulviô mà nói*)

Chào anh Fulviô, anh mạnh không? Bà hèn lâu không gặp anh. (*Cũng chào sơ Corvinô và Calpurniô*)

Fulvio

Có phải anh là Torquatô không?

Torquato

Vậy chớ anh quên tôi hay sao?

Fulvio

Tôi nhớ anh hồi trước mập mạp phì mĩ mà bây giờ mét chần mét ưỡn, ai biết được sao? Anh đôn rày khá không? (*Và hỏi và ngồi, hai người kia cũng ngồi*)

Torquatô

Khá giống gì?

Fulviô

Khéo nói giả ngộ không, anh sẽ hai bàn tay ra coi, chưa mòn hay sao còn nói pha lững.

Torquatô

Bốn năm tháng nay tôi có chơi nữa đâu anh, điền viên thổ sản gì đã chum ráo còn ở đâu. Bây giờ tôi đã tu rồi.

Fulviô

Anh tu được cũng khá đó. Vậy chớ anh đi đâu mà ôm gói đó.

Torquatô

Tôi đi có chuyện tư, một ghé quán nghỉ chơn, (*nói với ông quán*) ông quán đem ly thêm cho anh em ta nhậu chơi.

Fulviô

Ông đem thêm rượu nhứt hạo nữa, bao nhiêu tính đó rồi sẽ hay. (*nói với Torquatô*) Torquatô nè, tôi nghe thiên hạ đồn, nói bên thành Nicômêdia, họ đốt hết chùa quân Datô, chuyện ấy không biết có thiệt chẳng?

Torquatô

Tôi có nghe giống gì đâu anh.

Corvinô

Chuyện đó quả thật, vì quan đội cảm y có nói với cha tôi rằng: Dân ở thành Nicômêdia ghét quân Datô lắm cho nên đã nổi loạn đốt hết những chùa nó cất trong thành.

Calpurniô

Quân Datô nầy thật là điên cuồng quá lẽ, dám cả gan cất chùa chuyen giữa thành thị. Nó cũng đã biết ai ai cũng đều chê ghét nó. Chẳng nay thì mai nó cũng phải hủy tuyệt; ai mà chịu cái đạo đi đoan ngoại quốc như vậy.

Corvinô

Cha tôi nói nhầm, phải quân Datô nầy mà có trí khôn chút đỉnh, thì nó tìm nơi tịch mật, đào hang xoi ngách mà ẩn ánh như đời trước, thì sự cũng còn nhin nó được, cái nầy nó cất chùa chuyen chán chường không sợ ai hết.

Fulviô

Anh có biết gốc tích đạo nầy bởi đâu mà ra không?

Corvinô

Gốc đạo ấy bởi nước Giudêu mà ra, sở là trong nước đó có một tên phù thủy làm nhiều điều mị thuật, ai ai cũng ghét, nên nó trốn sang thành Rôma, tên thằng ấy là Simon, hay là Simon Vêrô cũng là nó. Bữa kia nó giảng đạo Datô

tại chợ và khoe mình có phép thắng thiên, dân sự ép nó phải thắng thiên mà làm chứng đạo nó giảng. Tên này cũng tài, niệm thần chú vài câu rồi bay bổng, ai ngờ trời bất dung gian đảng, cho thiên lôi đánh đuổi anh ta nhào xuống lợi dò lợi căng. Bởi vậy đến sau Đức hoàng đế Nêrô bắt nó mà đóng đinh thập ác, vì tội giảng đạo Datô, song bởi hai bộ dò nó gãy hết, nên phải đóng đinh ngược động đầu xuống đất lấy tay làm chơn.

Torquatô (*Cười bộ khinh*)

Chuyện đó anh nghe ở đâu vậy ?

Calpurniô

Mấy cái đều ảnh mới nói đó là ngoại truyện, còn những người văn chương như tôi, theo sử ký các nước thì khác.

Fulviô

Khác làm sao, xin thầy dẫn lại cho anh em mới tôi nghe thử.

Calpurnio

Tôi sợ nói đủ đầu đuôi gốc ngọn thì anh em không hiểu cho mấy, vì chưa từng nghe kinh sử. Để ta đón lại những đều đại cái mà thôi. Vốn Datô là ngoại quốc chi đạo : đạo này thời thanh lâu đời trong xứ Caldêa. Qua tới đời hoàng đế Vespasianô thì có hai anh em kia tên là Vêrô và Phaolô đem đạo này mà truyền giảng trong thành Rôma. Vêrô và Phaolô này là hai anh em sanh đôi, dân Giudêu kêu là Môisen và Aaron. Theo

sử ký Giudêu thì nói Aaron đổi quờn trưởng nam cho Môisen mà bắt một con dê, dâng lột da làm bao tay.

Torquatô (Cười)

Cái chuyện thầy nói đó thiệt là trêu quá.

Calpurnio

Nói thì nói vậy mà tôi không tin cho mấy, vì thấy trong sách bí truyền đạo Giudêu thì nói cái người anh thầy của lẽ người em cúng tế Thượng đế bay hơi ngui ngút thấu trời, nên sinh lòng ghen tương em, cũng như đời xưa Rômulô giết Mêlô, song khác đều này là nó vác hàm lừa mà đập đầu em nó....

Torquatô

Cha chẳng chuyện thiệt là lộn rông lộn rần dữ hé !

Calpurnio

Chưa hết. Đến sau khi đức hoàng đế Mađôchêô ở nước Macêdônia hay đăng chuyện quái gở này, là bởi có bà Giudit là chịu người gởi tàu, Đức hoàng đế giận hết sức dạy bắt tên sát thân này mà treo trên cây cao hơn năm chục thước.

Corvino

Hoàng đế Mađôchêô công bình lắm, xử như vậy mới đáng tội Phêrô.

Calpurnio

Sử Giudêu thì nói vậy, nhưng mà đón lại sử Rôma thì khác một chút, là Phêrô và Phaolô dắc

nhau qua thành Rôma, Phêrô thì làm đầy tớ quan Phongxiô-Philatô rồi trốn, sau quan ấy bắt được thì dạy đóng đinh thập ác trên núi Janiculo. Bởi đó những quân theo phe Datô nầy thì trượng kính cây thập ác lắm, vì nó lấy đó mà nhắc tích Phêrô, mà thờ phượng.

Fulviô

Thầy thiệt là thông kinh sử nói đâu nhằm đó, nghe sướng lỗ tai. Hèn chi hễ khi bắt đặng Datô nào thì thấy nó đeo trong mình một thập ác có hình Phêrô đó.

Calpurnio

Cái gốc đạo Datô thì vậy, còn những người theo phe ấy thì mê hoặc lắm, hay tin nhiều đều dị đoan phi lý. Coi, nó tin thầy của nó, nó kêu bằng thầy cả hay là bằng cha thì có phép tắc phi thường. Nó nói hễ vào chịu đạo mà thầy cả lấy nước cam lồ mà rửa hay là xối trên đầu và đọc một câu thần chú thoát chước người ấy đặng một ơn rất trọng trong hồn làm cho nó trời xa vương đế, dầu buổi trước nó là tôi mọi mặc lòng.

Corvinô

Thật là đều gở lạ quá lẽ.

Calpurniô

Đã vậy thì chớ nó lại tin thầy cả nó có phép tha hết các tội, giã như có đũa nào trộm cướp sát nhơn, toan mưu làm loạn, hay là giết hoàng đế đi nữa, mà nó đến chịu lỗi thú thiệt với thầy

cả nó, nếu thấy cả nói tha, thì nó tin mình sạch hết các tội như vì tiên vì thần vậy.

Fulviô

Ai mà chịu cái đạo dạy đều quái gở như vậy, đạo như vậy thì nghịch cùng việc chánh trị ; vì nó tin nó có phép tha tội cho nhau, thì nó sợ gì mà chẳng phạm vi quốc pháp.

Corvinô

Bởi vậy cho nên Đức hoàng để ra sắc chỉ mới rất nhất, là phải hủy cho tuyệt đạo Datô, hễ bắt được thì gia hình trăm quyết. Thiệt cũng đáng kíp nó lắm, phải vậy không anh Torquatô ?

Torquatô

Nếu mà người đạo có quả y như lời thầy Calpurnio mới nói đó, nghĩa là tội lỗi xấu xa và làm những điều mị thuật mà gạt gẫm nhơn dân, thì người đạo không đáng sống trên mặt đất, nhưng mà tưởng khác.

Fulviô

Anh tưởng làm sao nói nghe coi ?

Torquatô

Tôi tưởng như vậy, giả như ai muốn cáo báo bắt bớ người đạo thì phải ở tử tế hơn họ cả thì mới thuận lý. Song xưa nay chưa nghe ai cáo người đạo về tội xui mưu làm loạn, trộm cướp, sát nhơn, hay là làm đều chi lỗi cang thường luân lý.

Corvinô

Thiệt vậy chút, cha tôi cũng có nói, trong tù đồ trộm cướp, sát nhơn, không gặp một tên Datô nào hết.

Calpurnio

Không, quân Datô nầy quỷ quyết lắm, nó làm nhiều điều ác tẻ khi nó hội hiệp nhau, không cho ai thấu vào thì biết sao được.

Fulviô

Họ cũng nói quân Datô nầy nghịch cừu với ta lắm, phải nó giết ta được thì không dung.

Calpurnio

Tha gì, không thấy đời hoàng đế Nêrô nó đốt thành Rôma sao.

Corvino

Ừ thấy nói tôi mới nhớ, vậy chớ quân nào mà đốt đền hoàng đế bên phương đông, không phải là quân Datô.

Calpurnio

Đã vậy, cái đạo nó dạy nhiều điều hèn hạ không xứng cho người Rôma thọ giáo, nhứt thiết là nó đua nhau thờ lạy đầu con lừa (*Torquatô giận, chồm vờn muốn nói*). Còn một điều quái gở hơn nữa là hễ khi nó hiệp nhau thì bắt một đứa con nít làm thịt, máu thì uống, còn thịt thì phân phát cho nhau ăn.

(*Torquatô nổi xung đứng dậy đập bàn đồ bề lý và la lớn rằng:*)

— Láo, láo, mấy chuyện nói nầy giờ là những
đều bày đặt vu vạ cho người đạo mà thôi, đạo
nào mà làm những điều quái gở xấu xa như vậy!

Fulviô

Torquatô, anh đừng nóng, sao mà anh biết
chuyện bày đặt?

Torquato

Sao không biết, tôi là người đạo đây, mà
không biết sao được. Tôi nói cho các người biết,
tôi là người có đạo và tôi liệu mình chết mà
xưng đạo tôi ra nữa.

(Mọi người sững ngó Torquato hết)

Fulvio

À, vậy anh thọ giáo Datô đạo rồi, nhưng vậy tôi
lo cho anh một điều, anh nói đây với anh em tôi
thì không làm sao, sợ có ai nghe được, thì anh
không khỏi khốn.

Torquato

Tôi có sợ đâu anh, chết thì chết tôi cũng giữ
đạo thôi.

Fulvio

Thôi, Torquatô anh đừng nói qua cái vạc đó
nữa. Nầy giờ mình mắc nói nhiều chuyện mà
quên biểu ông quán đem hột tào cáo ra đánh
chơi, anh còn nhớ không?

Torquato

Sao, không nhớ, ông quán, đem hột tào cáo
đây. (Ông quán lấy hột tào cáo đem ra)

Fulvio

Vậy thì anh chơi lần với thầy Calpurniô, coi ai giỏi ai dở... Ông quán, đem rượu thêm cho anh em ta uống chơi, mà phải nhớ bao nhiêu biên hết nghe không.

Ông quán

Cậu khéo dặn không, không biên cho mà ở đợ. *(Hết thầy cười và nói:)* Ông già ngộ dữ he.

(Đang khi Torquatô và Calpurniô đánh tào cáo thì Fulviô kêu riêng Corvinô ra ngoài mà bàn.)

Fulvio

Có sắc hoàng đế mới ra, hễ ai nộp cáo người có đạo nào thìặng ăn phần gia tài nó. Mà lạiặng quờn ban lộc thưởng đàng khác. May bữa nay mình nghe thằng Torquatô xưng nó có đạo, mà tôi coi bộ nó giữ đạo ba trợn, giữ đạo gì mà bài bạc rượu trà như vậy.

Tôi tính như vậy, anh nghe coi được hay không : Để mình cho nó uống rượu say, rồi mình dỗ nó, chắc nó khai mấy nhà phú hộ có đạo, mình biết đặng rồi thì làm đơn cáo, vậy thì mình khá, có bạc xài, chớ cáo thằng Torquatô mà ăn lộc thực gì, anh nghe kịp không ?

Corvino

Anh tính vậy hay lắm, xưa rày tôi cũng không gặp dịp đặng lập công trước mặt hoàng đế, vái cùng các thần nhà nước hộ ta đặng làm thành việc.

Fulvio

Vậy thì xong, thôi mình vô chơi kéo nó nghi
(cả hai đi vô)

Fulvio

Sao, hai bà con chơi nầy giờ ai thua ai ăn ?
đem rượu thêm ông quán. Nhậu Torquatô nhậu.

Calpurnio

Cha chả, rủi quá tôi thua hết.

Fulvio

Corvinô, anh lại cầm thế cho thầy Calpurniô
đổi tay coi khá không, chớ anh Torquatô là thiện
nghề đó, sợ ta chơi không lại (*Rót rượu cho
Torquatô*) nhậu anh, nhậu cho ấm bụng mà
chơi.

Corvino

Tôi cũng không giỏi gì hơn thầy Calpurniô.
(*Fulviô cứ rót rượu mời Torquatô uống*)

Torquato (*Tay gãi đầu bộ sần si*)

Corvinô..... Corvinô..... Corvinô, không biết có
phải Corvinô mà ông thầy Cassianô nói chuyện
đó không he ?

Corvino

Ai, anh nói ai ?

Torquato

À đây bộ là cái thằng Corvinô chó chết đó chớ
ai, à... có phải mấy buổi trước đã đánh một con
trẻ có đạo kia tên là Pancratiô không.

Corvino (*Nổi nóng*)

Mấy kêu ai bằng mấy, thằng kia, mấy đừng
xác, tao đập sẹp sườn.

Torquato

Tao kêu mấy chớ ai, mấy giỏi ăn hiếp con nít có đạo một mình, phải có quan Đô đốc Sébastia-nô ở đó, cha mày không dám đánh.

Corvino (*Xốc lại muốn đánh*)

Thiệt mấy cà xốc phải ?

Fulvio (*Đỡ tay Corvinô mà can*)

Corvinô, Corvinô. Thôi, thôi, đừng anh, cho tôi xin, (*Nói riêng với Corvinô*) anh ra ngoài nghỉ để tôi tính chuyện kia với nó cho xong, anh nóng quá hư sự.

Corvino (*Điểm mặt Torquatô*)

May có Fulviô can, không thì mấy bỏ thây ở đây, đừng lấp lửng với tao (*và nói và đi*).

Torquato

Ai sợ... dễ không...mấy phách gì...sợ ai !

Fulvio

Torquatô, thôi, bỏ cái chuyện đó đi, chơi thì chơi, nói nhiều chuyện làm chi cho ra mịch lòng.

Torquato

Ai biểu nó đánh con nhà có đạo chi. May có anh chớ không thôi nó chết đó...thôi chơi...tôi với anh nghe không...đánh lớn một cái...may ai nấy nhờ, (*lấy bạc đặt đồ hột tào cáo*) ở tôi ăn...anh còn tiền hết.

Fulvio

Anh muốn đặt bao nhiêu thì đặt, ai ghê đâu

mà hỏi. (*Torquatô xách túi bạc đặt lên, Fulviô cũng vậy*).

Fulvio (*Cả hai đồ hột*)

Coi nè, tôi ăn thấy không (*dừa hết*).

Torquatô

Trời đất ôi, thời vận hết rồi, khốn nạn biết chừng nào ! (*Gục đầu xuống bàn*) Fulviô xách bạc bước trái ra núp sau.

Torquatô (*Ngước lên ngó giốn giác*)

Ủa ai đi đâu mất hết (*đứng dậy muốn đi song say quá đi không đứng, ngồi xuống, hai tay bứt đầu, dấm ngực*) Torquatô, xong đời mây rồi còn gì đâu mà kể... Sébastianô ôi ! Phải chi tôi nghe lời ông...thì có đâu nên nổi như vậy, xin ông đừng thứ... (*Gục đầu xuống rồi ngóc lên*) Torquatô, mây có đạo không?... Sao mây làm như danh đạo nổi nầy... mặt mũi nào mà dám trở về với anh em...trời đất ôi..! Khốn... khốn. Mây đi đâu bây giờ ? tiền bạc không còn một đồng, mai đây, mây phải ăn mày xin người ta mà sống...xấu hổ thẹn thuồng biết là ngần nào !

Fulvio (*Bước lại khoanh tay một bên*)

Torquatô...tôi đã nghe hết công chuyện anh than nầy giờ, nói cho anh biết, mạng sống anh trong tay tôi đây. Anh có hiểu khi nầy anh xỉ mạ ai không ? Corvinô đó là con quan tổng đốc thành nầy ; người ấy sẽ báo oán anh, mai đây anh sẽ phải phân xử trước tòa cha người ấy, vì

tội theo đạo Datô. Anh có sẵn lòng mà xưng đạo anh trước mặt quan tổng đốc không ?

Torquatô (*Sợ, nói run lập cập*)

Không,...không,... tôi sợ lắm, xin anh thương, có phương nào, cứu tôi, tội nghiệp !

Fulviô

Cũng còn phương cứu, song phải nghe lời tôi, nếu cãi, thì hư sự.

Torquato

Anh dạy sao, tôi nghe vậy hết, không dám cãi.

Fulviô

Vậy anh hãy nghe tôi hỏi mà trả lời cho y. Anh có biết trong các quan, hay là những người phú hộ thành này, có ai giữ đạo Datô không ?

Torquatô

Trời ôi ! Không lẽ mà tôi nộp anh em tôi.

Fulviô

Tôi không biểu anh cáo ai, nói tên cho tôi biết mà thôi, chuyện ấy nào có can chi.

Torquatô

Không, anh, tôi nói ra không dặng.

Fulviô

Tự ý ! anh có sức mà chịu xử lẫn trì, kềm nóng, kềm nguội, lác thẻo từ miếng thịt thầu tới xương mà chết lần chết mòn thì chịu.

Torquatô

Tôi chịu sao nổi, anh ?

Fulviô

Chịu không nổi, thì nói, khó gì. Anh khai ra thì khỏi chết, mà lại đặng tiền bạc xài chơi, ăn uống phong lưu thông thả, tôi lo cho anh không thiếu chi hết.

Torquatô (Gãi đầu)

Một là chết, một là sống,...biết làm sao bây giờ,... thôi xin anh thương lấy tôi.

Fulviô

Ừ, vậy chớ khi nầy anh kêu quan đô đốc Sébastianô chi vậy, ông có giữ đạo Datô không?

Torquatô

Có.

Fulviô

Được,...ông có làm chức chỉ trong đạo không?

Torquatô

Không,

Fulviô

Sao anh xin ông tha lỗi.

Torquatô

Tuy không có chức phận gì, song ông có lòng sốt đạo, hay khuyên dụ người ta theo; tôi giữ đạo đây cũng là tại ông.

Fulviô

Anh còn biết ai giữ đạo nữa không?

Torquatô

Còn nhiều, mà tôi không biết tên.

Fulviô

Thôi, không hề gì, đây nè, cho anh ít đồng xài đỡ sau sẽ hay.... Vậy anh hãy nghe tôi dặn. Bây giờ anh phải trở về cùng mấy người có đạo, ở bằng an như thường, đừng nói gì hết, sau anh có biết tên ai thì nói lại cho tôi hay.

Torquatô (*Đứng dậy đi*)

Cám ơn anh, xin anh thương lấy tôi. (*Và đi và than*) Trời ôi ! Tội lỗi tôi rất nặng nề biết là ngần nào !

Corvinô và Calpurniô (*bước vô*)

Sao, chuyện là thành chưa ?

Fulviô (*Tổ bộ mừng*)

Xong rồi, xong rồi.... Quan đô đốc Sébastianô có đạo.

Calpurniô

Thiệt quả vậy không ?

Fulviô

Sao không quả, nó nói ông có đạo, mà lại hay khuyên dụ người ta nữa.

Corvinô

Nói vậy thì nói, chớ mình cũng phải dọ đi dọ lại cho chắc, vì đức hoàng đế yêu dụng ông, nếu mình sai thì không khỏi bay đầu.

Fulviô

Anh nói phải, vậy anh chịu khó dọ lại cho hẳn, rồi cho tôi hay. Đợi ngày hoàng đế đại trào,

tôi sẽ vào đền dựng trạng cáo người, chừng ấy
mình mới được danh vang bốn biển, trọn chữ
trung thần, lại đặt tiền ban lộc thưởng, chừng
mới toại chí cho chớ.

(*Sập màn*)

THỨ *thứ* V. (*2ème ACTE*)

Dọn đền hoàng đế xứng đáng,
tòa ngai rực rỡ.

TUÔNG *thứ* I. (*1re Scène*)

Hoàng đế ĐIOCLÊTIANÔ.

Ba quan cận thần. — SÉBASTIANÔ,
bốn tên lính thị vệ và FULVIÔ.

Dioclétiano

Hỡi khanh tướng, nay đại trào đủ mặt bá
quan, trước là trăm hỏi han chư tướng cho biết
nước nhà thanh trị thế nào, sau nữa trăm mở
lượng hải hà, ban cho kẻ có việc ức oan vào châu
tâu đối, và cho những người có công phò vua
vực nước tận tình, hầu trăm đoán phân minh
bạch, công thưởng tội trừng cho cân xứng.

Quan cận thần (*Bên hữu*)

Ngửa tâu hoàng đế, nhờ ơn linh thần hộ vực,
thì nước nhà ta thái bình thanh trị chẳng chút
ngibi nan. Ngồi báu thánh hoàng không chi lo

sợ, vạn dân đều đầu phục, bá tánh thấy âu ca, quan quân trên thuận dưới hòa. Thật là quốc phú dân an, binh cường tướng dũng.

Quan cận thần (*Bên tả*)

Muôn tâu thánh thượng. Cái ngử đạo Datô phá rối làm cho thánh thượng nhọc lo đêm ngày, xưa nay nghe cũng đã vắng. Các quan trấn thủ các xứ đồng tâm hiệp lực phụng lệnh hoàng đế mà tru diệt nó ấy đã nhiều. Tướng lại không còn mấy ai theo cái ngử đạo tà ấy nữa.

Quan cận thần (*thứ 3*)

Ngài luận vậy, chớ tôi tưởng ta làm thế nào cũng không tuyệt diệt đạo ấy đặng, vì thấy những kẻ ta bắt mà gia đình bộ họ không sợ chết, chịu xử tử một cách hưng tâm khoái chí, như vì vương tướng thắng trận khởi hoàn. Ngài không thấy, mới đây có tên Pancratiô là một trẻ xuân niên phải thú dữ phân thân, vì tội từng Datô tả đạo, mà nó có sợ hãi gì, cái tuồng mặt nó vui vẻ tươi chong. Ấu là đạo ấy có bùa mà thuốc lú chi đây, nên thiên hạ mới sa như thế. Nói thì nói chớ ta cũng ra sức mà hủy cho tuyệt nòi tuyệt giống. Phận tôi giả như trong gia quyến có ai theo đạo ấy, thì tôi cũng chẳng dung.

Diocletiano

Ban khen cho bá quan, vì có lòng tận trung cùng những linh thần nhà nước. Trẫm cũng đã nhứt định, dầu thái hậu chánh phi hoàng nam công chúa có mê đạo ấy, thì trẫm cũng giết hết

chẳng gớm tay. Vậy bá quan phải truy lâm bát cho hết mà trị tội. Còn những người có công điếm chỉ cáo báo thì phải trọng thưởng.

Fulviô (*Bước vào quì*)

Muôn tâu thánh hoàng, nay thánh hoàng mở lượng hải hà, nên thần hạ mới dám quì tâu, xin thánh hoàng khấng nghe mọi lẽ.

Dioclétiano

Fulviô, mi là một đứa siễn tài bất lực. Công nghiệp chi mi, mà dám đặt gối trước sân chầu ?

Fulviô

Ngũs trông thánh thượng thứ dung, ghe phen thánh thượng trách thần hạ vì chẳng làm đều chi nên ích quốc. Song phen nầy thần hạ trông sẽ đăng rửa danh nhơ. Muôn tâu thánh đế, thần hạ đã mật thám hay đăng một việc rất can hệ ; là có kẻ thất tín âm mưu quyết hại ngôi báu.

Dioclétiano

Cái thằng điên, mi muốn nói chi đó thì nói phứt đi. Không trăm dấy lấy móc sắc mà kéo lưỡi mi bây giờ.

Fulviô (*Đứng dậy*)

Muôn tâu thánh đế. Quan đô đốc Sébastianô là người giữ đạo Datô, lại hay khuyên dụ dân ngu theo nữa.

Dioclétiano (*Giận*)

Hỡi thằng khốn kiếp, mi dám cả gan vu oan giá họa cho người trung ngãi cùng trăm như

vậy sao ? Mi phải làm chứng mấy lời mi mới cung khai cho chóng, bằng chẳng thì trăm day gia hình mi một cách gở lạ phi thường, mi phải chết thì mòn cho mi coi.

Fulviô

Tâu thánh đế, thần hạ có đủ bằng cứ (*rút đơn dựng lên*) xin thánh hoàng khăng xem trạng tấu thì sẽ rõ duyên do.

Dioclétiano (*Giận*)

Khốn cho đứa cáo gian hại kẻ trung thần.

Sébastien (*Đứng dậy*)

Xin thánh thượng đừng tra chứng cứ làm chi cho nhọc. Tôi thật là người có đạo, và tôi lấy làm vinh hiển mà xưng ra trước mặt hoàng đế.

Dioclétiano

Á ! Sébastianô có đạo !.... Trăm lần.... Thuở nay trăm ở với người rất nhơn hậu rộng tình quờn ban lộc thưởng, phong cho đại tướng ngự lâm hàng châu bên trăm, mà nay rõ lại người vong ân phụ bạc, cả lòng theo tả đạo Datô, lại khuyên dụ dân lành phò đạo ngoại quốc, có phải là người dĩ ân báo oán không ?

Sébastien

Tâu thánh thượng khăng nghe thần hạ trần tình : Tôi xưng ra tôi là người có đạo, lẽ thì bề hạ phải an tâm.

Dioclétiano (*Giận*)

Ờ kẻ vong ân bội ngãi, người nói đều nghịch lý.

Sébastien

Tâu bệ hạ, nếu bệ hạ muốn kiếm người trung cang ngãi khí mà hầu cận chơn màn, muốn tìm quân hộ vệ can đảm liều đồ máu mà gìn giữ ngôi báu, thì bệ hạ hãy vào trong các tù mà cứu những người có đạo, hãy hạ chỉ dạy các tòa bố án tha người giáo hữu, hãy tới trường đấu vật mà kéo những người có đạo ra cho khỏi nanh vuốt sư tử, đem về điều trị thương tích cho lành, đoạn ban khí giải cho phò kẻ ấy cầm mà chầu quanh ngôi báu, thì bệ hạ sẽ thấy không ai trung tín gan dạ liều mạng sống mình làm tôi bệ hạ cho bằng mấy người có đạo ấy, dầu phò kẻ ấy đã mất nửa phần máu trong mình rồi, còn nửa phần mà thôi, thì cũng vui lòng đồ hết hầu tể tình trung ngãi cùng bệ hạ.

Dioclétiano

Ai mà khờ dại đổi ấy : Trẫm thà để cho một bầy chó đói chầu chực gìn giữ hơn là quân Datô. Trẫm đã rở nhà người và các kẻ có đạo theo người tập lập, mà hại trẫm cùng phá nhà nước.

Sébastien

Bệ hạ lầm lầm. Bệ hạ ban tước lộc cho tôi mà ngờ tôi là đứa vong ân phụ bạc, lẽ nào như thế ! Ngày ngày tôi hằng đáp nghĩa đền ơn, bữa bữa tôi những phò vua vực nước, dầu phải đấu tên mũi đạn, dầu cho nát thịt tan xương, thì tôi cũng chẳng tham sanh úy tử mà bỏ bệ hạ bao

giờ. Còn về sự tôi thờ phượng Thiên Chúa, là bởi tôi đã rõ bụt thần dối trá, đã không ích, mà lại hại dân, nên cúi đầu mà thờ lạy giống ấy thì ốc nhục biết là chừng nào, nên tôi không thờ.

Dioclétiano

Người nói lộng ngôn phạm đến linh thần nhà nước. Người là quân nịnh, tội người đáng chết.

Sébastien

Xin bệ hạ khăng nghe cặn lời, bụt thần là loài thọ sinh, hoặc nó là quỷ thần là loài xấu xa gớm ghiếc, thì nào có đáng cho ta thờ sao? Nếu nó là nhơn loại, thì đồng loại với ta, lẽ nào mà ta thờ nó? Tôi thờ phượng Thiên Chúa là Đấng Tạo hóa càn khôn càn quờn sanh tử, thưởng phạt vô tư. Đêm ngày tôi những cầu cho bệ hạ cùng là văn võ quân thần thấy đều an trị, biết dâng khâm sùng kính Chúa, cho ngày sau đăng rỗi linh hồn. Còn về sự tôi khuyên dụ thiên hạ trở lại thờ Chúa, thì không phải là chuyện nịnh, song thật là đều rất trung. Vì hễ kẻ làm quan biết luật phép Chúa Trời, thì mới ở thanh liêm được. Còn như bực thứ dân, nếu biết trên thờ Chúa thì mới lo dưới phải phò vua, mới tận tình trung quân ái quốc. Tôi nghĩ không ra tội đáng chết là làm sao.

Dioclétiano

Thôi, người đừng nhiều lời chữa mình. Trẫm đã rõ đạo người là đạo làm loạn hại nhà nước. Người phải xử tử lập tức. (*Nói cùng quan hầu*)

Tướng quân. Troàn đòi tướng xạ cung vào châu lập tức.

Quan hầu thứ nhứt

Quân (*Lính dạ*). Lính thánh hoàng dạy đòi tướng xạ cung. (*Hai tên lính : Dạ, đoạn ra đi*)

Sébastien

Liều thân hoại thể vì hoàng đế mà tôi còn chẳng sợ chẳng tiếc thay, phương chi là chịu chết vì Chúa tôi, mà tôi lại sợ nỗi gì ? Hoàng đế giết tôi thì làm phước trọng cho tôi lắm, vì làm cho tôi chóng gặp Đấng lòng tôi triu mến hơn mọi sự là Đức Chúa Trời.

Hyphax (*Có hai tên lính mọi theo*)

Lính thánh hoàng dạy đòi tôi có việc chi ?

Dioclétianô

Tướng xạ cung hãy nghe lệnh : Sớm mai sẽ xử tử một tội nhor. Trẫm biết người có tài bắn cung bắn ná nên trẫm phú cho người đem tội nhor đi giết, mà người phải bắn cho khéo, có hiểu không ?

Hyphax

Tâu thánh hoàng, thần hạ xin vưng.

Dioclétianô

Tội nhor đó là Sébastianô kia, người có thấy không ?

Hyphax

Tâu thánh đế thấy rồi, quả hình tích người có đạo.

Dioclétianô

Bây giờ người phải đem giam Sébastianô vào ngục, mai bứng tung hầy dẫn nó ra cội cây gần nhà người, trói ké nó vào đó mà bắn đi bắn lại nhiều mũi, cho nó chết mòn, đừng bắn chỗ nhược, kéo nó chết gấp. Mà người phải nhớ, sớm mai sớm, nghe không ? Người mắc say lý bì cả ngày, nên chiều run tay bắn trật vuột, không đặng đâu.

Hyphax

Xin vưng linh thánh hoàng tức tốc (*bắt Sébastianô dẫn đi*)

Dioclétianô

Việc đã xong, vậy ba ngày nữa ta hầy vào chùa tạ ơn các bụt đã cứu nước nhà ta khỏi muôn sự dữ, và xin hộ phù ta phá cho tuyệt đạo Datô. Nay bãi bá quan lui về bộ phận, đôi ba bữa nữa sẽ tựu lại đền rồng.

THỨ *thứ* VI

Đền hoàng đế đề đề như trước, đẹp cắt cái
ngai, ở giữa phía trong giăng một
cái màn tốt, phía tả đề một cái
cửa. Phía ngoài lính sắp hai
hàng. Các quan đứng xa
xa cái màn.

Quan thị vệ

Chư quân (*dạ*) đầu đó nghiêm trang tề chỉnh,
tới giờ hoàng đế ngự (*dạ*) (*kéo màn*). Đioclétia-
nô bước ra.

Các quan

Vạn tuế thánh hoàng. Vạn vạn tuế !

Sébastien (*Trong cửa bước ra, hình tích gầy guộc*)

Đioclétianô ! Đioclétianô !

Đioclétianô (*Giật mình day lại*)

Ai mà cả gan dám kêu tên trẫm ?

Sébastien

Hỡi Đioclétianô ! Tôi là người một chơn đã
bước vô mồ rồi, song còn trở lại đây báo tin cho
hoàng đế hay : Ngày Chúa nổi cơn thịnh nộ
hòng đến. Hoàng đế đã cả lòng đổ máu tôi tá
Chúa dẫm ướt đất thánh này, đã quăng ném xác
các thánh trong ao trong rạch, đã triệt hạ thánh
đàng, đoạt của kẻ khó, lại thêm phạm các giống

tội quái gở phi thường. Rày phép công thắng Chúa đề nặng trên đầu hoàng đế. Song bây giờ cũng còn thì kịp mà cải quá tự tân. Hoàng đế hãy thống khốc kêu van xin Chúa thứ tha kéo phải khốn. Hoàng đế đừng có nghe lời các sãi gièm dùa mà đổ tội cho người bôn đạo. Chúng tôi chẳng hề phản nghịch làm nguy bao giờ, song thật lòng tận trung với hoàng đế, hằng cầu khẩn cho nhà an nước thanh. Xin chớ nghe quân nịnh mà bại dân lành.

Dioclétianô (*Sợ run một hồi rồi tỉnh lại*)

Chẳng phải người trăm đã dạy bắn rồi, sao còn sống mà bò về đây ?

Sébastien

Thiên Chúa đã cứu tôi khỏi mũi tên hoàng đế. Người cho tôi sống lại dặng vào gián hoàng đế một phen sau hết là chớ hại kẻ vô tội làm chi, hãy rộng tình thương giúp, vậy mới gọi là minh vương thánh đế, vậy mới dặng thanh trị miêng trường.

Dioclétianô

Quân, mau mau chạy kêu Hyphax, trăm mới thấy nó đâu đó. (*Một tên lính chạy đi*) Bá quan phải châu bên trăm kéo tên phù pháp nầy làm đều chi ểm đối mà bại trăm chẳng !

Tên lính trở về (*Hình bộ sợ hãi*)

Muôn tâu thánh đế, tướng xạ cung đã hay việc chẳng lành rồi, nên đã đặt năm mươi quân đứng hai hàng, giương cung đứng ngay cửa ngõ, ai

bước vào thì bắn chẳng dung. Tôi đứng xa xa mà nói có lệnh hoàng đế đòi, thì tướng xạ cung dạy tôi về tàu lại cho hoàng đế hay; quân lính nó thề nguyện, bao lâu hoàng đế không gởi của chi làm chứng xá tội cho tướng nó, thì nó cứ giữ ngỗ nhà tướng nó nhất nhiệm, ai ra vào thì bắn không trù.

Dioclétianô (*Cười hắt*)

Cái quân mọi rợ nầy dữ thiệt thôi, người lấy chiếc nhẫn vàng đây đem cho nó, và nói trăm gởi cho vợ Hyphax là dấu trăm đã xá tội cho nó. (*Lính ra đi*).

Quan cận thần

Quân man di nầy thiệt là bất trị, nó không kể tới ai là ai, ăn ở một mình một thế, dụ dỗ cho mấy, mọi cũng huờn mọi, rồi việc đây xin thánh hoàng trị tội.

Hyphax (*Có ít tên mọi theo*)

Thần hạ vưng lệnh ra mắt thánh hoàng, có việc chi xin hạ lệnh.

Dioclétianô

Sao người không bắn Sébastianô cho chết, còn để nó sống tới đây trêu người trăm làm vậy.

Hyphax

Tàu bệ hạ, phải chi bệ hạ cho chúng tôi bắn ngay tim nó, thì nó chết tươi rồi, song bởi bệ hạ muốn cho nó đau đớn lâu dài, nên cấm bắn chỗ nhược. Chúng tôi vưng lời chẳng dám cãi,

chúng tôi bắn nó không biết là mấy chục mũi, cả mình tên ghim đầy như lông con nhím. Chúng tôi thấy nó xỉu đó mà chết, nên chúng tôi trở về, để nó đó cho muông phân thây. Nay nó sống lại tại đâu chúng tôi chẳng biết.

Dioclétianô

Thôi phen nầy người phải làm cho xong lập tức, hãy bắt nó đem ra ngoài, lấy dùi gậy đập cho nó chết, xác nó thì vứt dưới hầm lấp đất cho khuất, đừng cho ai cho cất, có hiểu không?

Hyphax

Cúi đầu vưng linh thánh đế.

Sébastien

Xin bệ hạ hãy nghe trung thần một lời sau hết, là bệ hạ phải khử tà qui chánh, nếu chẳng thì Chúa sẽ phạt bệ hạ phải chết tươi khốn nạn. Chúa sẽ chọn một người khác lên làm vua. Vua nầy sẽ thuận theo ý Chúa mọi đàng. Như vậy Chúa sẽ cứu Hội thánh Người cho khỏi tay kẻ dữ bất bớ hành hạ. Còn về bệ hạ, thì sau nầy khắp bốn phương trời, hễ nhắc tới tên thì chê bai chúc dữ cho đến rớt đời.

Dioclétianô (*Nỗi cơn sốt hoảng*)

Hyphax, sao chưa hành lệnh, hãy đem đi gia hình lập tức, đừng để nó nói nhiều lời kinh động thiên nhan.

Hyphax

Hành lĩnh thánh hoàng tức tốc, quân (dạ),
cột nó dẫn đi gia hình (hai tên lính mọi nhẩy
tới kéo Sébastianô dẫn đi)

Sập màn

THỨ thứ VII

Apothéose - Thiên đàng

Dọn thiên đàng rực rỡ oai nghi, thánh thần
đờn rước ông thánh Sébastianô tử đạo khởi hoàn
lên trời hưởng phước, cả triều thần thánh rập
ca hát chúc tụng Chúa chí tôn, chúc an hòa
cho cả và Hội thánh.

— ❧ — **Chung** — ❧ —

— 67 —
Hypner

thành lập thành hoàng từ đó (phần 190)
còn lại dân ở gia đình (phần 191) mới nhận
từ các Sebastianus (phần 192)

Số năm

THE NEW VII

Apollonius - Thien danh

Đến thien danh từ đó mới nghĩ, thành lập
thiên danh ông thien Sebastianus từ đó mới nhận
từ thien danh ông thien thien thien thien
từ thien danh ông thien thien thien thien
từ thien danh ông thien thien thien thien
từ thien danh ông thien thien thien thien

Chung

